

CCIIC2023

TÈCNICS EN CURES AUXILIARS D'INFERMERIA (TCAI) I TÈCNICS EN ATENCIÓ SOCIOSANITÀRIA EN EL SÍ DELS EQUIPS ASSISTENCIALS

FEBRER 2023

ÍNDEX

PRESENTACIÓ I JUSTIFICACIÓ DEL DOCUMENT.....	3
DEFINICIÓ DE COMPETÈNCIA.....	5
OBJECTIU GENERAL	5
Objectius específics	5
ÀMBITS D'ACTUACIÓ.....	6
Consideracions generals	6
Intervencions	6
<i>Socio-Sanitari i Residencial.....</i>	<i>6</i>
<i>Àmbit Atenció Primària i Salut comunitària.....</i>	<i>6</i>
<i>Àmbit hospitalari.....</i>	<i>7</i>
Variabilitat intervencions segons organització entitats.....	7
FORMACIÓ PROFESSIONAL.....	10
DESENVOLUPAMENT PROFESSIONAL I COMPETENCIAL DELS TÈCNICS EN CURES AUXILIAR D'INFERMERIA.....	11
RECOMANACIONS.....	12
SOBRE LA DELEGACIÓ ENTRE PROFESSIONALS DE LA SALUT.....	13
BIBLIOGRAFIA	14

PRESENTACIÓ DEL DOCUMENT

L'atenció en salut dels ciutadans i ciutadanes a Catalunya demanda una provisió de professionals i recursos assistencials que supera amb escreix la capacitat actual del Sistema de Salut.

Enfront de la conjuntura d'una societat abocada a les cures, aquesta realitat es veu agreujada –a més de pel finançament– per l'obsolescència i la rigidesa de l'estructura organitzativa del sistema, llastrada per un model de salut centrista i altament medicalitzat que condueix a l'immobilisme del marc competencial de les diferents professions que hi treballen.

En aquest marc, el Consell de Col·legis d'Infermeres i Infermers de Catalunya (CCIIC) observem la necessitat d'abordar l'anàlisi de com els serveis de salut han de poder desplegar els seus serveis a partir de la col·laboració i implicació de totes les professions que intervenen en les cures a les persones, amb l'objectiu de garantir i millorar la salut dels individus i de la comunitat i d'optimitzar intervencions, posant sempre la persona com a centre de les cures de salut.

La formació acadèmica, especialitzada i de capacitació professional de les infermeres catalanes parteixen de la cultura i de les eines relacionades amb el progrés científic i tecnològic però sobre tot humà i de interrelació entre professionals. És en aquest sentit que el CCIIC advoca per una revisió dels espais d'actuació i col·laboració entre les infermeres i els Tècnics en Cures Auxiliars d'Infermeria (TCAI) i dels Tècnics en Atenció Sociosanitària (TAS), atenent el caràcter multidisciplinari dels Equips Assistencials que lideren.

En aquest document, el CCIIC revisa les tasques delegades, així com aspectes que poden apropar-nos en l'execució d'activitats i intervencions que faciliten la qualitat de la cura dels Equips d'Infermeria i donen resposta a les necessitats, immediates i futures, dels usuaris i usuàries del Sistema de Salut.

Una anàlisi que ha d'assentar les bases i facilitar la revisió del marc competencial de les Infermeres, TCAI i TAS.

JUSTIFICACIÓ DEL DOCUMENT

La situació actual de la salut al nostre país presenta un escenari professional d'alta especialització, amb un increment constant de la formació continuada, postgraduada i especialitzada, permetent una elevada autonomia professional i una gran consciència ètica i de servei. Paradoxalment, aquesta realitat professional conviu amb una manca de recursos important, una pobra visibilitat dels professionals de la salut i una necessitat imperiosa que les organitzacions i els sistemes es comprometin amb la cura¹.

En l'actualitat, amb un entorn convuls i canviant i una creixent demanda de resposta a les necessitats de salut de la població, la professió infermera ha de realitzar un canvi paradigmàtic que passa per replantejar-se la pràctica cap una infermeria més disruptiva, que ha de seguir sent clínica, però que ha d'estar compromesa social i políticament. Les infermeres han d'assumir cada vegada

¹ González-Gálvez P, Rifà-Ros R, Pérez-Pérez I. De la teoria a la pràctica: innovació pedagògica. A: Rifà-Ros R, Olivé-Adrados C, Lamoglia-Puig M, coords. Lenguaje NIC: para el aprendizaje teórico-práctico en enfermería. 2ª ed. Barcelona: Elsevier; 2020.

més reptes i compromisos amb la societat de qui tenen cura, i ser partícips de la presa de decisions estratègiques en temes de política de salut².

En aquest sentit l'informe "Education of Health Professionals for the 21st Century", conclou que, al començament del segle XXI, persisteixen desigualtats en l'atenció a la salut entre països i en tots ells hi ha grans reptes com són els nous riscos infecciosos i mediambientals i les ràpides transicions demogràfiques i epidemiològiques que amenacen la seguretat de la salut global. Els sistemes de salut del món intenten mantenir el nivell requerit fent-se més complexos i costosos³. Conseqüentment, tots els professionals de la salut, a tots els països, hauran d'estar preparats per mobilitzar el coneixement i comprometre's al raonament crític i a una conducta ètica, de manera que, es facin competents per participar en els sistemes de salut centrats en la persona atesa i la població com a membres actius dels equips de salut, que proveeixen una resposta local i estan connectats globalment⁴.

Centrant-nos en l'equip d'infermeria⁵ es planteja la necessitat de preparar professionals competents per poder donar resposta a les demandes de salut i afrontar els nous reptes en el sistema sanitari.

És en aquest context de canvi que aquest document pretén analitzar i ordenar, en el si dels diferents equips en els que participen, les competències dels Tècnics en Cures Auxiliars d'Infermeria (TCAI) i els tècnics d'Atenció Sanitària (TAS) que disposen d'una titulació obtinguda mitjançant formació reglada, Cicle Formatiu de Grau Mig en Cures Auxiliars d'Infermeria i el cicle de Grau mitjà d'atenció socio sanitària; excloent les titulacions que provenen de la formació professional ocupacional, com ara auxiliars de geriatria, cures bàsiques en socio sanitari i de cursos no reglats oferts per centres de formació.

El marc legal d'aquestes titulacions el constitueixen els següents dos documents:

- L'Ordre de 26 de desembre de 1986 del Ministeri de Sanitat i Consum crea la categoria professional de l'Auxiliar d'Infermeria, substituint a la d'auxiliar de clínica, produint-se així la plena integració en els equips d'infermeria.
- La Llei Orgànica d'Ordenació General del Sistema Educatiu (LOGSE) produeix canvis importants en l'ensenyament reglat de la Formació Professional (FP) a Espanya. Mitjançant els Decrets 546/1995 i 558/1995 s'estableix el currículum formatiu i la nova denominació del títol: Tècnic en Cures Auxiliars d'Infermeria.

² Rifà-Ros R, Esinosa-Fresnedo C. Lenguaje profesional i ètica del cuidado. A: Domínguez-Alcón C, Kohlen H, y Tronto J. El futuro del cuidado. Comprensión de la ética del cuidado y práctica enfermera. Barcelona: Ediciones san Juan de Dios, 2018

³ Frenk J, Chen L, Bhutta ZA, Cohen J, Crisp N, Evans T, et al.. Health professionals for a new century: transforming education to strengthen health systems in an interdependent world. Lancet. 2010 Dec; 4;376(9756):1923-58.

⁴ Morán J. Competencias del médico del siglo XXI. Un cambio necesario. Rev. cient. cienc. salud 2019; 1(2):58-73

⁵ En aquest document quan s'anomena equip d'infermeria, es fa referència a infermeres, TCAI i tècnic d'atenció socio sanitària

DEFINICIÓ DE COMPETÈNCIA

El diccionari d'infermeria defineix competència, com “Autoritat i capacitat per a aplicar el conjunt d'habilitats, actituds, coneixements i processos complexos propis de la professió infermera en el desenvolupament de les funcions que li corresponen”. <https://www.termcat.cat/ca/diccionaris-en-linia/34/search/competencia?type=basic&language=&condition=match>⁶

Es classifiquen segons:

- Competències transversals o genèriques o *soft skills*:
Són totes aquelles habilitats, coneixements i actituds que poden ser generalitzats a qualsevol entorn laboral, és a dir, es poden posar en pràctica en diferents tipus de professions.
- Competències específiques:
Són aquelles que s'associen a determinats llocs de treball i són essencials per a desenvolupar una activitat laboral concreta amb èxit.

OBJECTIU GENERAL

Promoure les habilitats i destreses de les Tècniques en Cures d'Auxiliars d'Infermeria (TCAI's) i tècnics en atenció socio sanitària, en el marc del treball col·laboratiu dins l'equip infermer i d'altres professionals de l'equip assistencial, en qualsevol dels àmbits d'atenció de salut, en el marc del desenvolupament competencial de les infermeres.

Objectius específics

- Mantenir la coherència amb les competències i contingut del currículum descrites en el pla d'estudis del Cicle Formatiu de Grau Mitjà de Cures Auxiliars d'infermeria⁷ i del Grau mitjà d'atenció socio sanitària⁸
- Donar resposta a les noves necessitats sanitàries i socials, així com a les noves necessitats organitzatives dels diferents proveïdors de serveis.
- Potenciar la participació i cooperació d'ambdós col·lectius en benefici de les persones ateses i també dels equips de treball.

⁶ TERMCAT, CENTRE DE TERMINOLOGIA. Diccionari d'infermeria [en línia]. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia. [Consulta: juliol de 2023]

⁷ Decret 203/1997, de 30 de juliol, pel qual s'estableix el currículum del cicle formatiu de grau mitjà de cures auxiliars d'infermeria. DOGC, núm. 2464, 28-08-1997.

⁸ Decret 104/2005, de 31 de maig, pel qual s'estableix el currículum del cicle formatiu de grau mitjà d'atenció socio sanitària. DOGC, núm. 4397, 2-06-2005.

ÀMBITS D'ACTUACIÓ

El document fa referència a l'actuació de les TCAIs i de les auxiliars d'atenció socio sanitària en els àmbits que els hi pertocui a cadascuna d'elles: atenció hospitalària, atenció primària, atenció socio sanitària i sector residencial i de la dependència en general. Tant en el sector públic com en el privat.

Consideracions generals

Les TCAIs i les tècniques en atenció socio sanitària dins de l'equip d'infermeria tenen la funció de prestar cures auxiliars bàsiques sota la supervisió de les infermeres.

La titulació permet exercir en unitats i serveis en diferents àmbits de actuació, sempre per donar resposta al benestar i necessitats de les persones, sobretot en activitats de suplència front la situació de no autonomia. Les infermeres, com a responsables del pla de cures, des del disseny i el plantejament d'objectius en base a resultats esperats, són les professionals que lideren i deleguen les activitats bàsiques de la vida diària que donen suport a la higiene, mobilitat, alimentació, eliminació i confort, així com també en la realització de tècniques diagnòstiques i terapèutiques.

Intervencions en l'àmbit Sòcio-Sanitari i Residencial

Des dels principis del 2.000, s'estableix el currículum del cicle de grau mitjà de d'atenció socio sanitària, sent la competència general d'aquest/a tècnic/a la següent:

- Atendre i tenir cura en la vida diària de persones i col·lectius amb especials necessitats de salut física, psíquica i social, persones grans, discapacitades, malaltes cròniques i convalescents, aplicant les estratègies i procediments més adequats per mantenir-ne i millorar-ne l'autonomia personal, les relacions amb l'entorn i la inserció ocupacional. Aquest/a tècnic/a actuarà, en tot cas, sota la supervisió general de les infermeres i les infermeres especialistes.⁹

Aquest perfil de tècnic auxiliar el currículum formatiu del qual està enfocat a la dependència, es l'idoni per donar cobertura en l'àmbit sòcio-sanitari i residencial.

Formen part de l'equip interdisciplinari i ofereixen l'atenció a la persona dependent en les seves necessitats, segons les seves competències i tenint en compte la seguretat de les persones ateses.

Intervencions en l'àmbit d'Atenció Primària i Salut Comunitària

En l'atenció primària i comunitària, cada vegada és més rellevant el seu paper com a professionals que col·laboren en els circuits per a l'optimització de la gestió de les agendes, i suport a d'altres circuits que es despleguen en aquest entorn assistencial, com són suport a les tècniques pel

⁹ Decret 104/2005, de 31 de maig, pel qual s'estableix el currículum del cicle formatiu de grau mitjà d'atenció socio sanitària. DOGC, núm. 4937, 2-06-2005

Cal fer menció que en aquest paràgraf del decret del 2005 a la part final encara fa us de "llicenciats/ades i/o diplomats/ades" i en aquest document s'ha modificat per "les infermeres i les infermeres especialistes".

diagnòstic (d'exploracions i altres tècniques...), a l'esterilització, en la preparació, manteniment i control del material sanitari, així com col·laborant amb l'equip d'atenció domiciliària i en les activitats comunitàries (vacunacions, organització d'activitats grupals dins i fora del centre, agendes, vigilància, i atenció a les escoles i als domicilis).

Intervencions en l'àmbit hospitalari

En l'àmbit l'hospitalari, les auxiliars d'infermeria col·laboren estretament amb les infermeres donant suport en aquelles intervencions delegades. Principalment son actuacions relacionades amb la suplència de les activitats de la vida diària, com la higiene, l'alimentació, vestir-se/desvestir-se, acollida a les diferents unitats, i també en la pressa de signes vitals. Depenent de com tenen organitzada la delegació d'activitats i, si es corrobora que tenen la formació i l'habilitat que correspon, també col·laboren en la realització d'algunes proves diagnòstiques com poden ser la realització d'electrocardiogrames, de glicèmies basals, etc.

Són presents en les diferents unitats de que disposa un hospital, com ara: unitats d'hospitalització, àrea quirúrgica (incloent cirurgia major ambulatoria), unitat de cures intensives, urgències, consultes externes, àrea ambulatoria i gabinets intervencionistes, laboratori o imatge per al diagnòstic.

Variabilitat de les intervencions de les TCAI i TAS segons l'organització de les diferents entitats

Es detecta una gran variabilitat en el tipus d'activitats que desenvolupen les TCAI i TAS a les diferents entitats, així com en el grau d'autonomia i d'independència en la realització de tasques.

Els principals motius d'aquesta variabilitat son els següents:

1.- Originàriament no era necessari una titulació reglada, però s'ha anat incorporant en els convenis laborals la necessitat que disposessin d'una titulació. A continuació citem dos convenis on es fa referència a aquesta necessitat:

1.1 [XI Conveni col·lectiu de treball d'establiments sanitaris d'hospitalització, assistència, consulta i laboratoris d'anàlisis clíniques de Catalunya per als anys 2020-2022 d'anàlisis clíniques de Catalunya¹⁰](#) que recull en l'article 54.1 el següent:

Tècnics de grau mitjà de formació professional (grup 4).

¹⁰ Resolució EMT/1623/2022, de 12 de maig, per la qual es disposa la inscripció i la publicació de l'XI Conveni col·lectiu de treball d'establiments sanitaris d'hospitalització, assistència, consulta i laboratoris d'anàlisis clíniques de Catalunya (codi de conveni núm. 79000815011994). DOGC, núm. 8680, 1-06-2002.

És el personal que, amb una titulació de formació professional de Grau Mitjà dins de la família professional de sanitat o amb formació equivalent, o bé capacitació provada en relació amb el lloc de treball, posseeixen els coneixements i l'experiència necessària per a desenvolupar, sota supervisió, les activitats encarregades al lloc de treball per a les quals van ser contractats, i tenen la responsabilitat de l'organització i gestió, al seu nivell, de l'àrea de treball assignada en la unitat on presten serveis.

Els llocs de treball d'aquest grup són els titulats en:

Cures auxiliars d'infermeria: auxiliar d'infermeria, auxiliar geriàtric, auxiliar bucodental, auxiliar salut mental, auxiliar d'esterilització, auxiliar pediàtric, auxiliar d'atenció primària i cures d'infermeria a domicili.

Farmàcia: tècnic en magatzem de medicaments i en farmàcia hospitalària.

Contingut funcional: les funcions d'aquests llocs de treball no necessiten descripció ja que les tasques a realitzar queden assenyalades per la titulació/formació requerida en cada cas segon

1.2 [Conveni col·lectiu de treball dels hospitals d'aguts, centres d'atenció primària, centres sociosanitaris i centres de salut mental, concertats amb el Servei Català de la Salut¹¹](#)

En aquest conveni es recull que el Grup professional 3 nivell I:

Grup 3 Personal assistencial amb titulació/formació professional o tècnica (AS-TFPT). Aquest grup professional engloba llocs de treball de 2 nivells: Nivell I: auxiliars d'infermeria (ADI), auxiliars de tècnics especialitzats (ATE), cuidadors/ores psiquiàtrics/ques. Nivell II. Tècnics especialistes sanitaris (TES), (laboratori, radiodiagnòstic, anatomia patològica, medicina nuclear, radioteràpia), puericultor/ora.

Grup 3 Personal assistencial amb titulació/formació professional o tècnica (AS-TFPT): és el personal que acreditant una titulació/formació professional o tècnica específica, segons la funció, està capacitat per desenvolupar amb responsabilitat i iniciativa, però sota supervisió, les activitats encomanades al lloc de treball per al qual va ser contractat. Contingut funcional Nivell 1: és el personal que amb una titulació de FP1 o formació equivalent i actuant sota la supervisió i control dels/de les DUI/ATS o del personal facultatiu, als quals ajuden i dels quals depenen, posseeixen els coneixements i l'experiència necessaris per atendre totes les necessitats assistencials del malalt, excepte aquelles que, per disposició legal, queden reservades al personal titulat de grau superior o mitjà. Les funcions d'aquests llocs de treball no necessiten descripció, atès que les tasques a realitzar ja queden assenyalades per la titulació/formació requerida en cada cas. Nivell 2: és el personal

¹¹ Resolució TSF/446/2019, de 30 de gener, per la qual es disposa la inscripció i la publicació del segon Conveni col·lectiu de treball dels hospitals d'aguts, centres d'atenció primària, centres sociosanitaris i centres de salut mental, concertats amb el Servei Català de la Salut (codi de conveni núm. 79100135012015). DOGC, núm. 7823, 5-03-2019.

que amb una titulació/formació de FP2 o equivalent posseeix els coneixements i l'experiència necessaris per atendre totes les necessitats assistencials del malalt, excepte aquelles que, per disposició legal, queden reservades al personal titulat de grau superior o mitjà. Desenvolupen llurs funcions d'acord amb els criteris emanats de les Ordres d'1 de setembre de 1978 (BOE de 08/09/1978) del Ministeri d'Educació i Ciència, i de 14 de juny de 1984 (BOE de 08/06/1989) del Ministeri de Sanitat i Consum. Les funcions d'aquests llocs de treball no necessiten descripció, atès que les tasques a realitzar ja queden assenyalades per la titulació/formació requerida en cada cas.

2.- Com que la infermera continua sent la responsable de les cures de la persona atesa, per tant responsable de l'activitat o tasca que delega, només realitza aquesta acció de delegar a les TCAIs o TASs que disposen dels coneixements, habilitats i capacitats per fer-ho. Aquest fet pot dificultar en el si de l'equip d'infermeria la protocol·lització de certes activitats, i és quan en una mateixa institució podem trobar diversitat en el tipus d'activitats que aquests tècnics poden arribar a desenvolupar.

3.- Es detecta que les organitzacions tenen dificultats per adequar les intervencions dels professionals en els equips de treball, com per exemple els continguts curriculars descrits en l'actual Pla d'estudis del Grau d'Infermeria i els de les diferents especialitats de les infermeres. Un millor nivell d'adequació entre intervencions de metges i infermeres permetria que, gràcies a l'inestimable suport i col·laboració de les TCAIs i TAS, fos possible donar una millor atenció, precisament en aquests moments de grans canvis en la població (augment de la intensitat de cures sumant a una major exigència del usuari cap als sistema sanitari).

Podem concloure que sense l'existència d'aquesta variabilitat d'organització de l'equip de treball, i si tenim en compte les possibilitats competencials dels diferents professionals que intervenen en la resolució d'un problema de salut, es generaria una millor eficiència i una major sostenibilitat del sistema de salut si en els àmbits d'actuació de les auxiliars d'infermeria i auxiliar socio sanitària estiguessin més detallats i si es verificués i/o reconegués els coneixements, habilitats i capacitats que poden tenir aquestes professionals, mitjançant una avaluació.

Per tant, és important revisar la necessitat de formació continua, i de compartir espais de treball per millorar el treball en equip entre infermeres i auxiliars.

Cal que la pròpia professió infermera compregui de manera unívoca el significat de delegar (no es delega la responsabilitat), de liderar les cures i de fer-ne el seguiment oportú. Així com que el fet que la TCAI/AI i TAS actuï sota les indicacions de la infermera, no l'eximeix de la pròpia responsabilitat en l'execució de les mateixes i de donar-ne compte a la infermera que li delega l'activitat.

La qualitat i la seguretat de les persones ateses requereix seguir els protocols i procediments d'actuació definits, on es visualitzi clarament qui fa què i fins a on es poden assumir les delegacions.

PERFIL DELS DOCENTS EN ELS CICLES DE FORMACIÓ PROFESSIONAL

Cadascun dels cicles formatius té establert quin és el perfil de **professorat** necessari per a poder desenvolupar el cicle, i aquest perfil és condició indispensable per obtenir l'acreditació. En el cas de les TCAIs es demanen titulacions com infermeria, fisioteràpia, biologia, medicina, veterinària o teràpia ocupacional.

En el cas dels tècnics d'atenció socio sanitària -que estan inclosos en la família professional de serveis a la comunitat-, entre totes les titulacions que permeten ser professor, trobem titulacions de mestre, treball social, teràpia ocupacional....

En els centres públics, es dona el fet que un biòleg, un metge, un veterinari, si obté la plaça, pot estar impartint assignatures de cures auxiliars d'atenció a la persona atesa. En els centres privats sí que es més freqüent que contractin infermeres per impartir les assignatures relacionades directament amb l'atenció a la persona atesa.

En el següent enllaç, es pot accedir a les titulacions requerides en cada família professional

<https://aplicacions.ensenyament.gencat.cat/pls/apex/f?p=2011914:28:::NO:>

Actualment, és requisit que professors que vulguin accedir a una plaça, disposin del màster oficial que acrediti la formació pedagògica i didàctica. Entenent com a EXIGIBLE que, a banda d'aquells perfils considerats obligatoris, un percentatge alt de la plantilla de professorat que imparteixin formació als TCAIs i als tècnics en atenció socio sanitària, siguin infermeres, atès que d'aquesta manera es permet reforçar el concepte de treball en equip, la visió holística respecte les persones i la diferenciació de rol, així com la importància de compartir un pla de cures. De la mateixa manera, és necessari que qui ensenyi els procediments relacionats amb l'activitat de la vida diària, siguin infermeres.

DESENVOLUPAMENT COMPETENCIAL

És previsible que gràcies a l'augment de les places d'infermeres amb categoria professional especialista i al reconeixement de les diferents pràctiques avançades, el grau d'autonomia professional de les infermeres creixi de manera paral·lela. Per tant, semblaria conseqüent desenvolupar també el treball en equip de les auxiliars com a col·laboradores directes d'aquestes pràctiques especialitzades i avançades. Caldria valorar la formació continua adreçada als TCAIs i TASs i aportar, si es necessari, nous continguts per afavorir el seu desenvolupament, tenint en compte les competències definides en el seu pla d'estudis que es mencionen a continuació:

Desenvolupament professional dels tècnics en cures auxiliar d'infermeria

Ens remetem a les competències definides a l'actual Decret 203/1997 de 30 de juliol, pel qual s'estableix el currículum del cicle formatiu de grau mitjà de cures auxiliars d'infermeria. (DOGC núm. 2464, de 28 d'agost de 1997).¹²

- **Competència general**

És competència general d'aquests tècnics proporcionar cures auxiliars a la persona atesa i actuar sobre les condicions sanitàries del seu entorn: com a membre d'un equip d'infermeria en els centres sanitaris i d'atenció primària, sota la dependència de la infermera i també, com a membre d'un equip de salut en l'assistència derivada de la pràctica de l'exercici liberal, sota la supervisió corresponent.¹³

- **Competències professionals específiques**

Veure Decret 203/1997 de 30 juliol abans esmentat.

Desenvolupament professional dels tècnics en atenció socio sanitària

Ens remetem a les definides en Decret 104/2005, de 31 de maig¹⁴, pel qual s'estableix el currículum del cicle formatiu de grau mitjà d'atenció socio sanitària

- **Competència general**

És competència general d'aquest/a tècnic/a atendre i tenir cura en la vida diària de persones i col·lectius amb especials necessitats de salut física, psíquica i social: persones grans, discapacitades, malaltes cròniques i convalescents, aplicant les estratègies i procediments més adequats per mantenir-ne i millorar-ne l'autonomia personal, les relacions amb l'entorn i la inserció ocupacional. Aquest/a tècnic/a actuarà en tot cas, sota la supervisió general de les infermeres.¹⁵

- **Competències professionals específiques**

Veure Decret 104/2005 de 31 de maig esmentat.

¹² Decret 203/1997, de 30 de juliol, pel qual s'estableix el currículum del cicle formatiu de grau mitjà de cures auxiliars d'infermeria. DOGC, núm. 2464, 28-08-1997.

¹³ Cal fer menció que en aquest paràgraf del decret del 1997 ho expressen així "...centres sanitaris d'atenció especialitzada" i en aquest document s'ha trobat convenient eliminar "atenció especialitzada", ja que a l'atenció primària també es realitza "atenció especialitzada".

¹⁴ Decret 104/2005, de 31 de maig, pel qual s'estableix el currículum del cicle formatiu de grau mitjà d'atenció socio sanitària. DOGC, núm. 4937, 2-06-2005

¹⁵ Decret 104/2005, de 31 de maig, pel qual s'estableix el currículum del cicle formatiu de grau mitjà d'atenció socio sanitària. DOGC, núm. 4937, 2-06-2005. Cal fer menció que en aquest paràgraf del decret del 2005 a la part final encara fa us de "licenciats/ades i/o diplomats/ades" i en aquest document s'ha modificat per "les infermeres i les infermeres especialistes".

RECOMANACIONS ADREÇADES ALS MEMBRES DEL GRUP DE TREBALL TCAIs/TASS/CCIIC

- Divulgar, discutir i reconèixer en el sí del grup de treball TCAIs/CCIIC les competències descrites en el Decret 203/1997 de 30 de juliol a partir del qual es formen els TCAI, així com les competències dels tècnics de grau mig d'atenció sanitària descrites en el Decret 104/2005, de 31 de maig
- Promoure la reflexió en quan a l'organització del treball en el sí dels equips, les necessitats canviants i com substituir conductes sistematitzades i rutinàries per cures individualitzades segons nivell de complexitat i perfil competencial de la infermera i de l'auxiliar
- Difondre a les entitats proveïdores de serveis sanitaris les competències descrites en el Decret 203/1997 de 30 de juliol a partir del qual es formen els TCAIs, i també les competències descrites dels tècnics de grau mig d'atenció sanitari descrites en el Decret 104/2005, de 31 de maig.
- Instar a les entitats prestadores de servei perquè revisin l'organització del treball, especialment pel que fa a la prestació del Pla de Cures, valorin la seva adequació a les competències actuals amb les que es formen les TCAIs i els tècnics d'atenció sanitària i, progressivament s'adeqüin a aquesta realitat.
- Difondre a les entitats prestadores de serveis els conceptes sobre la delegació i les responsabilitats
- Instar als centres de formació professional per tal que, un percentatge alt de la plantilla de professorat que imparteixin formació als TCAIs siguin infermeres.
- Promoure programes de formació contínua adreçats a reforçar el treball en equip, sobre gestió i lideratge en les cures infermeres basades en l'evidència i sistemes d'avaluació de la pràctica professional sempre tenint en compte la seguretat en l'atenció de les persones.
- Promoure l'avaluació de tots els canvis duts a terme pels centres i aportar el feed-back corresponent.

Annex

SOBRE LA DELEGACIÓ ENTRE PROFESSIONALS DE LA SALUT

Cal tenir en compte les següents premisses:

- L'ordenació de l'exercici professional, només pot fer-se des de la pròpia professió, a partir de la disciplina científica que li és pròpia, disciplina que la identifica com a professió.
- L'àmbit de competència professional és propi de cada professió i l'autoritat per exercir-la la dona la titulació universitària i la col·legiació.
- Cada professió sanitària titulada, té unes competències específiques i no se li pot delegar allò per la qual no té competència avalada per la titulació corresponent.
- Ni cap institució ni cap professional pot donar autorització per exercir competències d'una professió a qui no tingui el títol corresponent.
- Les competències i les funcions no es poden delegar, es poden delegar tasques i/o activitats.
- Quan es delega, es delega l'autoritat (el poder fer en nom d'un altre), però mai la responsabilitat, que és indelegable. O sigui la responsabilitat recau en la persona que delega.
- Abans de delegar, cal valorar els coneixements, habilitats i capacitats de la persona en qui es delega. Per tant, només es pot delegar si es tenen les garanties de que la persona en qui es delega té aquests coneixements, habilitats i capacitats per fer-ho, i sabrà mantenir la qualitat de les atencions.

Com a font d'aquest darrer punt, cal fer esment a la "Ley 44/2003, de 21 de noviembre, de Ordenación de las Profesiones Sanitarias. (LOPS). "Artículo 9. Relaciones interprofesionales y trabajo en equipo", concretament el:

9.4 Dentro de un equipo de profesionales, será posible la delegación de actuaciones, siempre y cuando estén previamente establecidas dentro del equipo las condiciones conforme a las cuales dicha delegación o distribución de actuaciones pueda producirse.

Condición necesaria para la delegación o distribución del trabajo es la capacidad para realizarlo por parte de quien recibe la delegación, capacidad que deberá ser objetivable, siempre que fuere posible, con la oportuna acreditación"

BIBLIOGRAFIA

1. González-Gálvez P, Rifà-Ros R, Pérez-Pérez I. De la teoria a la pràctica: innovació pedagògica. A: Rifà-Ros R, Olivé-Adrados C, Lamoglia-Puig M, coords. Lenguaje NIC: para el aprendizaje teórico-práctico en enfermería. 2ª ed. Barcelona: Elsevier; 2020.
2. Rifà-Ros R, Esinosa-Fresnedo C. Lenguaje profesional i ètica del cuidado. A: Domínguez-Alcón C, Kohlen H, y Tronto J. El futuro del cuidado. Comprensión de la ética del cuidado y práctica enfermera. Barcelona: Ediciones san Juan de Dios, 2018
3. Frenk J, Chen L, Bhutta ZA, Cohen J, Crisp N, Evans T, et al.. Health professionals for a new century: transforming education to strengthen health systems in an interdependent world. Lancet. 2010 Dec; 4;376(9756):1923-58.
4. Morán J. Competencias del médico del siglo XXI. Un cambio necesario. Rev. cient. cienc. salud 2019; 1(2):58-73
5. TERMCAT, CENTRE DE TERMINOLOGIA. Diccionari d'infermeria [en línia]. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia. [Consulta: juliol de 2023]
6. Decret 203/1997, de 30 de juliol, pel qual s'estableix el currículum del cicle formatiu de grau mitjà de cures auxiliars d'infermeria. DOGC, núm. 2464, 28-08-1997.
7. Decret 104/2005, de 31 de maig, pel qual s'estableix el currículum del cicle formatiu de grau mitjà d'atenció socio sanitària. DOGC, núm. 4397, 2-06-2005.
8. Resolució EMT/1623/2022, de 12 de maig, per la qual es disposa la inscripció i la publicació de l'XI Conveni col·lectiu de treball d'establiments sanitaris d'hospitalització, assistència, consulta i laboratoris d'anàlisis clíniques de Catalunya (codi de conveni núm. 79000815011994). DOGC, núm. 8680, 1-06-2022.
9. Resolució TSF/446/2019, de 30 de gener, per la qual es disposa la inscripció i la publicació del segon Conveni col·lectiu de treball dels hospitals d'aguts, centres d'atenció primària, centres socio sanitària i centres de salut mental, concertats amb el Servei Català de la Salut (codi de conveni núm. 79100135012015). DOGC, núm. 7823, 5-03-2019.